

Posnemanje mleka.

(Dalje.)

Drugi način, pri katerem dobimo sladko smetano, je pa sledeči: Takoj po molžnji precedimo mleko v 30 do 60 cm visoke posode iz zacinjene železne pločevine z vsebino 20 do 50 litrov. Te posode postavimo v večjo posodo (korito ali čeber) napolnjeno z mrzlo vodo. Da bo voda ves čas, ko se nabira smetana (to je 12 do 24 ur), enako mrzla, ji pridemo ledu. Voda mora namreč imeti plus 3 do plus 4 stopinje Celzija ter stati dva prsta pod robom mlečne posode. Mlečna posoda pa mora biti polna do vrha.

Ako nimamo za hlajenje vode ledu, si lahko pomagamo s tekočo vodo vodovoda, seveda le tedaj, če nimamo vodovodne pipe v mlečni shrambi. Pustimo namreč teči vodo iz pipe neprenehoma v korito ali čeber, kjer stojijo posode z mlekom, ali skrbeti moramo za tolikšen odtok vode, kakršen je pritok, ker moramo strogo paziti, da voda ne sega ne višje ne nižje kakor dva prsta pod rob posod.

Iz navedenega razvidimo, kako pridobimo kislino in sladko smetano. Predvsem pa je potrebna snaga vseposod. Snažna molžnja, snažne posode, snažna in zračna shramba in kar je tudi sila važno: primerna temperatura v shrambi. Nazadnje morajo imeti odgovarjajoče latvice mir in konečno zadeti moramo pravi čas za posnemanje. Samo ne čakati, da se napravi kosmat kožuh.

Pri posnemanju s separatorjem (posnemalnikom) se pa moramo ravnati do pičice natančno po navodilu, ki je priloženo vsakemu stroju.

Prednost posnemanja s posnemalnikom je ta, da dobimo sladko smetano

in ostane sladko mleko. To se da s pridom uporabiti prav povsod, za rejo telet, pujskov in kuretnine. Pa ne samo za živali! Tudi za ljudi je posneto mleko polnovredno hranilo. Saj mu ne manjka drugo ko maščoba, ki pa ni najvažnejša sestavina mleka in si manjkajočo maščobo lahko nadomestimo drugod.

Gospodinje! Ravnajte se pri posnemanju mleka po tem navodilu, da boste imele res prvovrstno smetano za dom, za medenje in predvsem za prodajo. Pa le dobro, snažno blago gre v denar! Morda ste že to same poskusile ali tudi same videle na trgu, kako se prerivajo mestne gospodinje krog enega ali drugega lonca s smetano, ker je hoče vsaka kupiti eno ali več meric, medtem ko stoji celo dolga vrsta loncev brez kupovalk. Snažno, okusno in mastno blago privabi cel roj kupovalk in te si kaj rade zapomnijo dobre in še rajši slabe firme.

Zato posvečajte dovolj pozornosti mleku in mlečnim proizvodom, ker se ti, če so prvovrstni, še najlažje spravijo v denar.

Same snažne, prinesite v snažnih posodah dobro blago. Samo se priporoča in le v vašo korist.

(O zorenju smetane in medenju pa drugič.)

Kje so se dosedaj vršili gospodinjski tečaji?

Gospodinjsko-nadaljevalni tečaji v Dravski banovini so se vršili od leta 1929 do leta 1930 v sledečih krajih: Celje okoliška šola, Celje šolske sestre, Čemšenik, Čentiba pri Dolnji Lendavi, Črešnjevce, Domžale, Gorje pri Bledu, Grahovo pri Cerknici, Gabrk nad Škofjo-Loko, Hum pri Ormožu, Jevnica pri Kresnicah, Kamnica pri Mariboru, Krčevina pri Mariboru, Ljubčna pri Celju, Log pri Brezovici, Makole, Maribor, Moste pri Ljubljani, Obrež pri Središču ob Dravi, Ormož, Pernice nad Muto, Pe-

trovče, Planina pri Rakeku, Sodražica, Sv. Lenart v Slov. goricah, Sv. Križ nad Mariborom, Sv. Ana v Slov. goricah, Sv. Jurij ob južni železnici, Sv. Križ pri Rogaski Slatini, Sv. Peter pri Mariboru, Šmartno v Rožni dolini, Stopiče pri Novem mestu, Slovenska Bistrica, Teharje, Trzin, Vojnik, Vuzenica, Valta vas, Trbovlje, Zagorje, Zidanmost, Žiri, Stična, Sela pri Kamniku, Kapele pri Brežcah, Tinje na Pohorju, Frankolovo, Nova Štifta pri Gornjemgradu, Hajdina pri Ptuj, Križe pri Trzinu, Donačka gora pri Rogatcu, Dolenja vas pri Ribnici, Moravče, Sv. Lovrenc na Dolenjskem, Dol pri Hrastniku, Ptuj, Tinje, Ambrus pri Zagradcu, Rateče-Planica pri Kranjski gori, Cerklje ob Krki, Laško, Črnomelj, Murska Sobota, Kočevska Reka, Št. Ilj pri Velenju in Velenje.

Dekleta in žene, ki so se v teh krajih udeležile tečajev, naj na vsak način letos nabavijo »Gospodinjski koledar«. Samo s pomočjo tega koledarja bodo namreč lahko vršile to, kar so se na tečaju učile. Pošljite v pismu znak za 10 Din, pa dobite koledar.

Kako dobiš »Gospodinjski koledar« zastonj?

Pridobi tri nove naročnike za »Slovenskega gospodarja« ali za »Nedeljoe«, pa dobiš koledar zastonj.

Samo sedem jajc stane

»Gospodinjski koledar« pa ga še toliko naših gospodinj nima! Za sedem jajc dobiš 10 Din, te daš v pismo, oziroma kupiš 10 znakov za 1 Din in pošlješ na naslov Tiskarne sv. Cirila v Mariboru.

Gospodinja, imaš 30 lepih jabolok?

Če jih imaš, prodaj jih, za teh 10 Din si pa kupi »Gospodinjski koledar« ki ga dobiš takoj, ko pošlješ 10 Din ali v znakah Tiskarne sv. Cirila v Mariboru.

5 litrov mleka

pa dobiš »Gospodinjski koledar« ki ti bo ravno pri mlekarstvu služil celo leto! Gospodinja, ne pomišljaj! Pošlji 10 Din ali v znakah, da dobiš lepo vezan »Gospodinjski koledar«, Tiskarne sv. Cirila v Mariboru.

Katero sliko so v »Gospodinjskem koledarju«

1. Naslovna slika kaže slovensko dekle s Korškega.

Čudni odgovori.

Pruski kralj Fridrik Veliki je silno ljubil visoko raščene vojake. V svojo telesno stražo je prejemal samo velikane in tem se je godilo jako dobro. Kralj ni gledal na to, kakšne narodnosti ali državne pripadnosti je bil kak vojak telesne straže, le velik je moral biti. Če so sprejeli kakega novince, si ga je kralj pri vsakoletni paradi natančno ogledal in mu je stavil rečno tale vprašanja:

»Koliko si star?«

»Kako dolgo že služiš v moji telesni straži?«

»Ali sta plača in ravnanje predpostavljene v redu?«

Januš Golec:

Trojno gorjé.

Ljudska povest o trojnem gorju slovenskih in hrvaških pradedov.

II. POGlavJE.

V letih, ko se je pripravljala zadnja kmečka vstaja, je štela pilštajnska župnija 19 podružnih cerkev. K Pilštajnu so spadale tedaj še tudi tele fare: Kozje, Buče, Olimje, Prevorje in Zagorje.

Zgorajni zgodovinski podatki nam povedo, da je bila šentmihelska nedelja na Pilštajnu, ko so obhajali farnega patrona sv. Mihaela leta 1571, izredno dobro obiskano cerkveno slavlje. To nedeljo so prihiteli verniki k slovesni službi božji iz območja vseh podružnic in se je nabralo ljudstva, da ni bila premajhna samo farna hiša božja, da celo trg.

Kjub dejstvu, da sta dičila Pilštajn dva lepa ter velika grada, trška naselbina ni bila razsežna, ker tudi ni mogla biti radi ozke lege na grebenu. Pač pa je bilo v trgu nekaj prav čednih in za te-

4 danje razmere lepih in v denarnem oziru dobro podkovanih hiš. Pilštajn je bil središče cele Bistriške doline v cerkvenem ter vsakem oziru in kar se tiče trgovanja z živino. Na zelo stare trške pilštajnske pravice nas spominja še danes pranger nad rotovžem.

Po sv. maši so imeli trški ter okoliški krčmarji preko glave opravka in tudi lep zaslužek jim je zapustila proslava farnega zaščitnika. Kmetje so jedli ter pili po gostilnah, se pogovarjali in izmenjavali med seboj novice. Ta dan se je zvedelo na Pilštajnu toliko kakor celo leto ne. Moški so prišli v svojih pogovorih o letini, živini ter sejmihi kmalu na politiko o stari pravdi in so kar migali iz pekoče radovednosti z ušesi, ako je znal kateri glede tega vprašanja povedati kaj novega in kar je cikalo na škodo gospode. Šmihelska nedelja je bila dan za starega enooklega Belakovega Andreja, ki je znal dražiti s svojimi novostmi ušesa in žepe radovednežev. Po vseh krčmah je kramal s pripovedovanjem o Tahovih grozodejstvih, ki so že obrodila javne nasilne punte med junaškimi hrvaškimi kmeti. Za Hrvati se bodo

2. Gospodinjski tečaj v Zidanem mostu.
3. Dekleta pri pranju — gospodinjski tečaj č. šolskih sester v Mariboru 1931.
4. Dekleta v kuhinji — gospodinjski tečaj v Celju.
5. Dekliška zveza slovenskih deklet v Zagrebu.
6. Gospodinjski tečaj Obrež pri Središču.
7. Gospodinjsko-nadaljevalna šola v Slovenski Bistrici.
8. Dekleta na vrtu — gospodinjski tečaj pri č. šolskih sestrah v Mariboru.

Udeležence teh tečajev še menda nimajo vse »Gospodinjskega koledarja«. Pošljite znak za 10 Din v pismu na Tiskarno sv. Cirila v Mariboru.

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 16. januarja 1932 so pripeljali špeharji 183 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 10 do 12 Din, špeh 11 do 14 Din. Kmetje so pripeljali 7 voz sena po 75 do 85 Din, 1 otave po 75 Din, 3 slame po 65 do 70 Din, 3 voze krompirja po 1 do 1.50, 2 čebule po 5—6 D. (česen 10 do 16), 28 vreč zelja (glave) 2—3 D. Rž 1.50, ječmen 1.50, oves 1.25—1.50, kornuza 1—1.50, proso 1.50—2, ajda 1.50, ajdovo pšeno 4.50—5, fižol 2—2.50. Kokoš 25—35, piščančji 25—35, raca 18—25, gos 50—75, puran 60—85. Čeli orehi 5—6, luščeni 16—20. Hren 12—14, kisl zelje 3—4, repa 2. Radič 12—14, jabolka 2.50—3. Mleko 2—3, smetana 10—12, surovo maslo 14—32. Jajca 1—1.50, med 14—20, suhe slive 8—12 Din.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na sejmu 12. januarja je bilo prignanih: 12 konjev, 11 bikov, 71 volov, 261 krav in 9 telet. Skupaj 364 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile sledeče: Debeli voli, 1 kg žive teže 4—4.50, poldebeli voli 3—3.50, plemenski voli 2.50—3.75, bikji za klanje 2.50—3.50, klavne krave debele 2.50—4, plemenske krave 2.50—3, krave za klobasarje 1.25—1.75, molzne krave 2.50—3.50, breje krave 2.50—3.50, mlada živina 2.75—4.50. Prodanih je bilo 233 komadov.

Mariborski svinjski sejem z dne 15. I. 1932. Na svinjski sejmu dne 15. t. m. je bilo pripeljanih 75 svinj, cene so bile sledeče: mladi

prašiči 7—9 tednov stari komad 80 do 100 Din, 3—4 mesece 250 do 200 Din, 5—7 mesecev 350 do 400 Din, 8—10 mesecev 450 do 500 Din, 1 leto 600 do 700 Din, 1 kg žive teže 6 do 7 Din, 1 kg mrtve teže 8.50 do 9.50 Din. Prodanih je bilo 43 svinj.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso, I. vrste 1 kg 10—12, volovsko meso II vrste 7—8, Meso od bikov, krav, telic 4—6, telečje meso I vrste 12—14, telečje meso II. vrste 8—10, svinjsko meso sveže 10—16 Din.

*

Izseljevanje brezposelnih proti severu in jugu.

Pred dnevi se je doigralo v newyorški luki nekaj izrednega. 40 oseb se je vkrcalo v čoln, da se popeljejo na Labrador, polotok čisto v severni Kanadi.

Časnikar je vprašal izseljence, kaj za božjo voljo nameravajo početi na z večnim ledom pokritim Labradorju? Ljudje so pa čisto resno zatrjevali, da se nameravajo tamkaj naseliti.

»Tamkaj so vendar le pragozdovi, led ter sneg,« jim je zatrjeval časnikar.

»Resnica«, so mu pritrjevali izseljenci, »in poleg ledu še samota in zapuščenost. Pa ravno to iščemo in bomo veseli, ako nas ne bo nikdo več v življenju motil.«

Časnikar je povpraševal, kaj da je vzrok, da bežijo pred svetom?

»Glejte,« so mu odgovorili, »že eno leto smo brez dela in zagotavlja nam, da bo trajala neznosna brezposelnost še nekaj let. Prav od nikoder se ne bliža upanje na ublažitev brezposelnosti. Mi smo krepki ljudje in nočemo, da bi pomrli od brezposelnosti.«

Čoln je odjadril in je med tem že gotovo dosegel zaželjen cilj.

Drugo poročilo nam pravi, da so se začeli ljudje izseljevati v smeri proti Spitzbergom in na druge otoke v območju severnega tečaja. Posebno Angleži in Švedi hite v pokrajine večne zime in se ne dajo odvrniti kljub dej-

stvu, da sta na severu kralja: tema in led.

Začetkom novembra 1931 se je izselilo več salpeterskih delavcev iz južno-ameriške države Čile na otok Sv. Tomaža v Galapagos otočju. Otok Sv. Tomaža (v Tihem Oceanu med srednjo in južno Ameriko) je bil doslej oživiljen le od orjaških želv, a ima tudi sladko vodo. Izseljenci izjavljajo, da se ne bodo več vrnili v domovino, a tudi ne trpijo, da bi jim še kedo sledil v samoto.

Iz navedenih slučajev izselitve je razvidno dejstvo, da hoče danes toliko ljudi radi brezposelnosti obrniti civilizaciji hrbet in pričeti svojo srečo na čisto nedotaknjeni zemlji.

Ljudje se ne morejo več izseljevati v gostejše naseljene ter obdelane pokrajine. Domače razmere jih silijo ven iz domovine, so se pač zaleteli v kraje, ki še niso last nikogar in kjer ni izžemanja ubogega trpina od strani brezsrčnega in za ljubezen do bližnjega gluhega kapitalizma. Ta beg v neobljudene kraje in pokrajine prikriva poseben ter globok pomen za današnjo — popolnoma zmedeno dobo!

*

Šrošnjevca pri Slov. Bistrici. Tukajšnje Prosvetno društvo vlijudno vabi na prireditve igre »Veriga«, katero vprizorijo naši igralci na zadnjo predpustno nedeljo, to je dne 7. februarja, popoldne po večernicah. Vabimo tudi naše prijatelje iz sosednih župnij. Ker pri našem dobrem ljudstvu tako primanjkuje denarja, je odbor odločil pobiranje prostovoljne vstopnine; kolikor si pač more vsak pritrgeti, toliko naj žrtvuje za društvo. Pristrčno objavljani vsi bližnji in daljni, premožni in revni, stari in mladi, da se razvedrite pri tej lepi igri!

gotovo kmalu oglasili Slovenjebistričani in potem bo zavrelo med vsemi slovenskimi kmeti, ki se bodo združili z že obstoječo hrvaško puntarsko kmečko zvezo. Da so ga za te vesele in upanje na boljšo bodočnost obetajoče novice kmetje napajali, je razumljivo samo po sebi. Kmalu popoldne se je že bil napil žolna, da je razsajal, imel opravka s trškimi beriči in nočil v občinskem zaporu.

Dolgi Grobinov Filip iz Buč je pripovedoval, da je bil v Kapelah pri Brežicah na sejmu. Videl in slišal je tamkaj slepega Hrvata, ki je pripovedoval še vse nekaj bolj strašnega o grozodejstvih ter pokvarjenosti hrvaške grajske gospode nego pijani Belak. Sejmarji so pustili živino in trgovino ter poslušali slepca, ki je strašno zgedal. Razlagal jim je, kaj so že dosegli Hrvati v borbi za staro pravdo in da bo treba tudi slovenskemu kmetu seči po kosu ter cepcu. On ni prav razumel vsega, kar je kričal Hrvat, ker je bil predalet proč radi gneče. Ve pa, da roma slepi mož od kraja do kraja peš in da hoče celo v Gradec, kjer bo tožil graščaka, ki ga je oslepil. Vsi so želeli, da bi bil

slepi trpin danes med njimi, ko jih je toliko zbranih, da bi slišali kaj in kako je v resnici s hrvaškimi puntom.

Takile razburljivi pomenki in še dober vinček sta poslušalce podkorajžila toliko, da bi bili koj pripravljani, udariti na to vražje brezvestno in po volčje podivjano in krvoločno gospodo.

Ženski spol se ni zmenil toliko za politiko, tega je le skrbelo, kaj bo z novo vero, v katero šunta in napeljava neznanec, ki se je vgnezdil pri cerkvi na Dobležičah. Skraja se je držal le grajskih, sedaj že lazi po kmetih. Njegovi nauki so tako bogokletni, da ne prizanaša s psovskami ne Mariji, ne svetnikom, ne sv. maši in najbolj pa blati rimskega papeža. Ljudje ga ne poslušajo radi, a iz hiše se ga ne upa nobeden pognati iz bojazni pred valpetom ter beričem. Ker mu je neki nemški Luter: sv. maša, svetnik, Marija in papež, naj mu tudi ta da desetino, saj onih od graščine mu izročeni 10 kmetov krog Sv. Trojice v Dobležičah je priseglo, da ne bodo dali koroškemu bogokletniku niti enega žitnega zrna in niti za požirek vinskega mošta.

Nekoč so sprejeli v telesno stražo Francoza, ki je bil visok ter krasno raščen, ni pa razumel niti ene nemške besede. Radi izredno prikupljive zunanosti ga je poveljnik straže sprejel, povedal mu je pa, katera vprašanja stavlja kralj vsakemu novincu in mu je priporočal, naj se nauči odgovore čimprej na pamet in sicer naj odgovori na prvo vprašanje samo: 21 let, na drugo: Eno leto in na tretje: Oba.

Vojak se je brž naučil nemških odgovorov, saj so bili kratki.

Pri letni paradi je kralj pregledal tudi telesno stražo in si je dal pokazati novince, katerih dotlej še ni videl.

Gornja Sv. Kungota. Na praznik Sv. Treh kraljev je tukajšnje Prosvetno društvo vprizorilo veličastno zgodovinsko igro »V tem znamenju boš zmagal«. Dvorana je bila nabito polna. Kaj se da doseči na deželi, priprosti kmetjski fantje in dekleta so nastopali topot posebno izborna, da se je igra vsakemu dopadla ter je splošna želja, da se igra ponovi. Posebno zahvalo izreka društvo visokorodni gospej grofinji Pachta-Rayhofen za odstopitev veličastnih in dragocenih kostumov, kar daje igri poseben sijaj in eleganco.

Gornja Sv. Kungota. Ponovitev igre. V nedeljo dne 24. januarja ponovi Prosvetno društvo veličastno zgodovinsko igro »V tem znamenju boš zmagal« iz leta 313 v Prosvetnem domu ob treh popoldne. Naj nikdo ne zamudi ogledati si to pestro zgodovinsko igro za mali denar. Sedeži 5 Din, stojišča 3 Din. Če tudi je pot slaba, ne bojte se iz Spodnje Sv. Kungote, Svečine priti v velikem številu, igra bo vas nehoté postavila v dobo cesarja Konstantina Velikega, ki je zrušil pagansko cesarstvo v znamenju križa ter dal Cerkvi svobodo in prostost. Zato pa vse k tej igri, kar leze in gre!

Gornji grad. V nedeljo dne 24. t. m. se vrši pred kaplarnjo ob pol treh popoldne redni letni občni zbor Prosvetnega društva z običajnim sporedom. Za vse člane in članice je udeležba obvezna, iskreno vabljeni pa tudi vsi drugi, ki se kaj zanimajo za prosveto naroda. Prosvetno društvo se tudi pripravlja na krasno dramo iz časov kmetjskega robstva pod graščinskim jarmom »Za pravdo in arce«, na kar se cenjeno občinstvo že sedaj opozarja. Denarna kriza pa tudi nam ne prizanaša in z grozo v srcu zremo v bodočnost. Neko dobro stran pa le ima, namreč predpustni čas homo vendar enkrat preživeli brez tistega običajnega popivanja in norenja po gostilnah, katerega so se kot »vzgojnega sredstva« udeleževala žalibog tudi nekatera društva.

*

Med ljudožrci.

Misijonar p. Eberlein je predaval lektos na Kraljevo v Gradcu o svojem 25-

letnem misijonskem delovanju na otokih v Južnem morju med Indijo ter Avstralijo. Iz zanimivega predavanja povzamemo naslednje:

Na otokih v Južnem morju je med tamošnjimi domačini 40 različnih jezikov. Samo na enem otoku se je treba divjakom približati z znanjem 7 jezikov.

Otoki v Južnem morju so krajevno prave divote, njih prebivalci pa še po največ belega človeka nikoli videli niso. Misijonar Eberlein je dognal, da poznajo domačini le eno slabo bitje, tuji so jim pojmi o veri, upanju ter razlika med slabim in dobrim. Moški in ženske so strogo ločeni in se držijo primeroma visokih nraštvenih načel. Ako srečajo moški ženske, se jim izognjejo s pobegom v pragozd.

Otoki so izredno rodovitni. V obilici je kokos orehov, banan, krušnih dreves ter krompirja. Domačini polivajo jedila z mlekom od kokos palme. Pri izredno vročem podnebjju delujejo tla kakor ognjišče. V zemljo zakopane nedozorele banane hitro dozoriyo. Zelo mnogo pojedjo domačini svinjskega mesa. Glavar ponudi obiskovalcu pečenega prašička. V zadnjih letih so šele opustili otočani ljudožrstvo. Poprej so se bojevala sosedna plemena med seboj. Pobite so požrli, deco premaganih so odnesli zmagovalci seboj in jo vzredili kot sužnje. Ljudožrstvo je pregnalo edinole znamenje sv. križa.

Dela opravlja ženski spol, moški so udani lovu, ribarstvu in vojskovanju. Veliko vlogo igrajo pri teh divjakih čarovniki in zastrupljevalci.

Zelo zgodaj postanejo pri teh otočanih otroci samostojni. Dečki so dorasli s 16 letom in pridejo pod oskrbo materega brata, ki jih oženi na ta način, da jim kupi nevesto. Dve do triletna deklica stane 400 Din, hčerka glavarja 800 Din, starejša vdova samo 80 Din. Glavar plemena razpolaga tudi z denarjem, s školjkami, katere čuva shranjene v zavojih. En zavoj školjk predstavlja

vrednost 16 do 24.000 Din. Ako poglavar umrje, prinesejo pred njega še enkrat denarne zavoje. Umreti kot siromak pomenja, da se bo klatila duša rajnega okrog.

Misijonarji so začeli širiti med divjaki kulturo na ta način, da so ustvarili vzorne plantaže. Za plantaže so kupili deco, katero so podučili v sv. veri in jo začeli navajati k delu. Le s pomočjo plantaž so vzgojili iz vrst domačinov misijonarje, ki so izborna uporabni za misijonsko delo. Po preteku 10 let se je spreobrnilo 3000 divjakov. Danes obstoja po otokih v Južnem morju 40 misijonišč, ki štejejo 40.000 spreobrnjenecov.

P. Eberlein je pojasnjeval nad vse zanimivo in dobro obiskano predavanje s skioptičnimi slikami in z gramofonskimi ploščami, ki so vsebovale govornico in petje domačinov, ki so bili do pred kratkem vdani ljudožrstvu. Graški škof Pavlikovski se je predavatelju navdušeno zahvalil za poduk o krajih in ljudeh, ki so še danes takorekoč neznan evropski znanosti.

*

Vurberg. V duhovno radost božičnih praznikov je pri nas kanila grenka kapljica skrbi in bolesti. Od sv. posta skozi vse božične praznike do noveletnega praznika je držala neusmiljena bolezen našega preč g. župnika in duhovnega svetnika Al. Kokej v postelji, kjer se je moral ob pritrkovanju božičnih zvonov boriti s hudo pljučnico med življenjem in smrtjo. S pomočjo požrtvovalnih dveh gospodov, ruskih zdravnikov iz sanatorija je bolezen, kakor je zdaj upati, vendar srečno prebolel. Hvala Bogu, da je res nevarnost pri kraju. Ljubi Bog naj čuva svojega zvestega služabnika ter ga ohrani še mnogo let! — Ob božič-

Ustavil se je pred Francozom. Vojak mu je zelo ugajal in začel je z običajnimi vprašanji. Slučaj pa je hotel, da je začel z drugim vprašanjem:

»Kako dolgo že služiš v moji telesni strukturi?«

Vojak, ki seve vprašanja ni razumel, je dal krepko svoj naučeni odgovor: »21 let.«

Kralj ga je pogledal, in je takoj videl, da je vojak še premlad za tako dolgo službeno dobo. Zato je vprašal ves začuden:

»Koliko si star?«

»Eno leto« je bil odgovor.

»No«, je menil kralj, »kaj pa je zdaj to, ali sem nor jaz ali pa ti?«

Proti večeru na šmihelsko nedeljo leta 1571 so bili vsi pilštanski romarji za staro pravdo ter proti gospodi in za staro vero proti bogoskrbnstvu lutrovstva!

Kmalu po šmihelski nedelji je buknilo po obširni pilštajnski fari, da se mudi v Lesičnem v kovačnici oni slepi Hrvat, o katerem je znal povedati na Šmihelovo Bučan, dolgopeti Grobinov Filip. Moški, ki so bili na žeganju na fari in so sedaj čuli, da je mogoče videti ter slišati kmečkega mučenika iz sosedne Hrvaške, so našli koj kak poseben opravke in se podali v Lesično, kjer je že bilo ljudi kakor ob priliki večjega romanja.

Na sredini zbranih je stal, oprt z obema rokama ob palico že starejši mož, visoke, a sključene postave, obraz ves razbrazdan od zaceljenih razrezov in mesto oči dve globoki — prazni jami, iz katerih so kapljale neprestano solze. Pogled na tega živega mrliča je bil pretresljiv še za tako kamenito srce. Kmetje iz Bistriške doline so jokali, že ko so zrlji žrtev plemenitaškega tolovajstva, naravnost zatulili so od bolesti ter svetega

gneva, ko se je stavec zravnal in povedal prosečega glasu, da je on Pavel Jurkovič iz Brdovca v hrvaškem Zagorju in je spakedral njega krepkega moža v slepega prosjaka sin starega Franca Taha — prokleta gadina Gabrijel. Po teh uvodnih besedah je zašumelo med poslušalci. Eden drugemu so šepetali: »Grajski kovač in Belak nista lagala. Nista vohuna, ne poturice ali izdajice, čutita z nami za staro pravdo!«

Ze prvi nastop trinoško ustvarjenega slepca je preokrenil ljudsko nevoljo ter nezaupljivost v Pavla v navdušeno ljubezen in trdno zaupanje. Baš ta mož nam bo pomagal in nas vodil do nam ugrabljenih pravic. Pavel Šterc je že bil junak dneva, ko je nadaljeval zravnani slepec svojo žalostno povest. Počasi, premišljeno, brez običajnih zagorskih kletvic je razložil, za kaj prav za prav je prišlo v njegovem rojstnem kraju do kmečkega punta. Iz ust očividca so zvedeli kmetje, da je gospodovala v Susedgradu in Dolnji Stubici priljubljena rodbina Heningov, ki je izumrla v moškem kolenu že leta 1502. Pozneje so si prisvajali obsežna posetva sestre zadnjega Heninga, njihovi mož-

nih praznikih in Novem letu nismo bili brez sv. opravila v cerkvi. To je zasluga gospodov minoritov iz Ptujja, kateri so nam opravili skozi vse praznike in nedelje do sedaj sv. opravilo v cerkvi, kakor smo ga navadno imeli. — Naše Prosvetno društvo se ni podalo k zimskemu spanju. Na Štefanovo popoldne smo uprizorili lepo igro »Turški križ«, v kateri so fantje in dekleta svoje zmožnosti prav dobro pokazali, tako, da je igra sijajno uspela. Na Novega leta pa se je vršila odborova seja. Dne 6. januarja tega leta, na sv. Treh Kraljev dan, popoldne je imelo Prosvetno društvo svoj sestanek. K sestanku smo povabili tudi č. g. pater Konstatina iz Ptujja, ki je opravil ta dan sv. opravilo v cerkvi. Vznešenih besedah nam je g. pater najprej dal kratko zgodovino naših izobraževalnih društev, njih namen, delo itd. Nato nas z živo besedo spodbujal za društvo, orisal ono mladino, ki se izobrazuje v prosv. organizacijah, kakšna je, potem pa je še naslikal ono mladino, ki ne zahaja v društvo, ki se ne izobrazuje, kakšno je njeno vedenje in delovanje. Ta prosvetni sestanek je posetilo lepo število fantov in deklet, pa tudi mož in žena. Pa še veliko več fantov in deklet smo pričakovali na sestanku, pa so jo mnogi od popoldanske službe božje kar hitro odkurili proti domu. Iz tega bi se dalo sklepati, da jih take stvari ne zanimajo, da jim je gostilna prva, društvo zadnje, izobrazba postranska stvar. Ker obhaja letos naše Prosvetno društvo 25 letnico svojega obstoja in plodnosnega dela, upamo, da bo k njemu pristopilo čim največ naših fantov in deklet.

Sv. Barbara v Slov. gor. V pretečenem letu je bilo 48 rojstev, umrlo je 28 ljudi, napredovali smo za 20 mladih Barbarčianov. Sladkosti in težave zakonskega jarma si je naložilo 14 parov. »Slovenskega gospodarja« prišaja 250 izvodov, »Kmetovalca« 47, Mohorjanov je 62. Te številke moramo v tekočem letu pomnožiti. Občinski odbor v Koreni se zaveda hude gospodarske krize, zato je svoj proračun pri vseh postavkah znižal za tekoče leto in bo pobiral naslednje davke: 60% zemljiškega davka od 100 l vina in vinskega mošta 50 Din in od 100 l sadjeva 10 Din. Največji postavki sta za šolo in gradnjo nove ceste! Kakor se vidi, letošnji predpust ne bojo imeli dosti gostij,

če tudi imamo dosti kandidačev, a še več kandidačev j za zakonska ne-esa. Tudi tukaj se vidi gospodarska kriza, vse čaka boljših časov. Daj Bog jih čimpreje!

Št. Janž na Dravskem polju. Tukaj je bil 14. tega meseca pokopan stražmojster Janez Turk, ki je umrl v Zlatoličju. Pri pogrebu ga je spremljalo 11 orožnikov in veliko ljudstva. Blagi pokojni naj v miru počiva.

Sv. Lovenc v Slov. gor. Na treh Kraljev dan smo položili v hladno zemljo našo prijateljico Anico Erhatič. Morala je od nas v najlepši dobi svoje mladosti. Zapustila je ljube starše, štiri sestre in tri brate v 27. letu. Kako težko je bilo vsem navzočim pri srecu, ko smo stali ob odprtem grobu naše sestre. Bila je večletna družbenica Marijina. Ti pa draga Anika nam ostaneš v neizbrisnem spominu!

Ptuj. Preselitev mesarije: Martin Kolarič naznanjam cenjenemu občinstvu, da opustim mesarsko stojnico dosedaj na Slovenskem trgu in se preselim v na novo urejeno mesnico Krekova ulica št. 1, gledališko postopje, ter se vsem cenjenim odjemalcem najtopleje priporočam! 98

Sv. Urban pri Ptujju. Kot prvega mrliča v tem letu smo v naši župniji na dan praznika sv. Treh kraljev položili k večnemu počitku 67 let starega miroljubnega sestrička vdovca g. Jožefa Krajnc, iz občine Vinterovci. Imenovani je bil rodom od Sv. Barbare niže Maribora ter 40 let v zakonskem stanu, do spomladi 1929, ko mo njegovo dobro in skrbno seprego Marijo, rojeno Malek, položili v hladno zemljo. Bil je izvrsten obrtnik čevljar ter si je z rajno ženo pridobil lepo gospodarstvo. Da je bil spoštovan, videlo se je na dan pogreba, ker so njega mnogoštevilni daljnji in bližnji sorodniki in župljani pod vodstvom domačega čast. župnika in gops. kaplana od hiše žalosti spremljali na zadnji poti. Tudi cerkveni pevci so zapeli pri odhodu in pred grobom ganljive žalostinke. Zraven tužnega zvonjenja cerkvenih zvonov je milo donel ob pogrebu tudi vaški zvon Marijine kapele, gospoda Fr. Belec, za dobrim vaščanom. Pokojnik je bil dolgoletni občinski odbornik in naročnik našega »Slovenskega Gospodarja«. Rajni zapuščča dve žalujoči hčeri, katerih starejša, Marija kot spoštovana mladenka gospodari

na domačiji, medtem ko druga hčer Genofefa omožena Malek, gospodri v občini Sv. Urban. Rajnemu daj ljubi Bog večni mir in pokoj, ostalim pa naše sožalje! — V naši župniji je bilo pretečeno leto 105 oseb rojenih, 85 jih je umrlo in 28 parov je bilo poročenih. V pretečenem poletju je naš župnijski patron sv. Urban bogalo blagoslovil naše gorice, sadonosnike in žitna polja, za kar se tudi to leto s srčno prošnjo in z molitvijo priporočamo.

Drstelski vrh. Dne 7. januarja smo položili v grob izmučeno truplo Marije Sušnik, ki je bivala in delovala 48 let svojega zakonskega življenja v Drstelskem vrhu, kjer gospodari zdaj njena hčer Roza, omožena Matjašč. Svoje zadnje dneve pa je preživela pri svojem sinu v Vitarovskem vrhu, kjer jo je zagrabila huda pljučnica, da je bila zamanj zdravniška pomoč. Snaha in sin sta ji stregla tako dolgo, da je na njeno željo v njiju naročju izdihnila stara 71 let. Dobra dela naj grajo za njo!

Osluševci. Na sedmini po rajnem g. Tomažu Korpar so nabrali udeleženci pogreba na predlog g. Joška Lah 105 Din za novo marib. bogoslovnico.

Slatina—Radenci. Te dni je otvoril v našem kraju podružnico g. Joža Hrastelj, trgovec iz Zgornje Radgone. Vsem okoličanom je s tem zelo ustrezno, ker ni treba hoditi v daljnjo Radgono, ko v novi trgovini dobijo isto dobro blago po istih ugodnih cenah v domači trgovini. Podjetnemu trgovcu, ki pomaga kmetu tudi s tem, da kupuje kmetijske pridelke, želimo najboljših uspehov v splošno korist.

Leče. Tukaj je umrla in bila pokopana ob občini udeležbi Neža Blazutti. Pokoj rajni in preostalim naše sožalje!

Loče pri Poljčanah. Žalostno so zapeli zvonovi, naznanjajoč tužno vest, da je blaga žena Ivana Mlaker, posestnica in gostilničarka v Spodnjih Lažah, za vedno zatisnila oči dne 5. t. m. v mariborski bolnici. Na novega leta dan je bila še zdrava med svojimi dragimi. Kratka mučna bolezen in operacija sta ji pretrgali nit življenja v starosti 40 let. Naj v miru počiva!

Podgorje pri Slovenjgradcu. Po zadnjem ljudskem štetju je v Podgorju 1100 duš. V letu 1931 je umrlo 6 ljudi, med temi je bil najstarejši Andrej Ivan, posestnik iz Zg. Podgorja

je, sinovi in vnuki. Rodilo se je vprašanje, ali ima pravico do Susedgrada žensko potomstvo, ali pa podeljuje po starem zakonu kralj svobodno posestva, katerih gospodarji so izumrli v moškem kolenu. Po dolgoletnih pravadah je rešil kralj Ferdinand leta 1559. vprašanje tako, da je podelil polovico Susedgrada in Dolnje Stubice štajerskemu plemiču Andreju Teuffenbachu, ki je prejel po svoji materi Katarini ime Hening; drugo polovico pa ogrskemu bogatašu ter veljaku Andreju Batori, ki je tudi bil po svoji materi potomec Heningovcev. Še istega leta je zastavil Andrej Teuffenbach — Hening svojo polovico posestva v Stubici medvedgradskemu vlastelinu Ambrožu Gregorijancu, polovico Susedgrada pa deloma Andreju Batoriju, deloma svoji ženi Uršuli Meknitzer. Leta 1563. je umrl Teuffenbach brez moškega nasledstva. Preživela ga je žena Uršula Meknitzer s štirimi hčerami, katerim je bil glavni zaščitnik in pomočnik Ambrož Gregorijanec v Stubici in Medvedgradu. Andrej Batori, solastnik Susedgrada, ni bil nikdar na Hrvaškem, ker je bil na Ogrskem kraljevi sodnik. Radi tega je prodal l. 1564.

vse svoje pravice na Susedgradu in Stubici za 50.000 goldinarjev Francu Tahu, poveljniku konjice v Kaniži. V slutnji, da prodaja ne bo po volji Uršuli Meknitzer in njenim hčeram, je dal upepljati novega kupca v posest proti običajem nena doma in ponoči brez vednosti sosedov. To nenavadno postopanje je silno vznemirilo vdovo Uršulo, njene sorodnike in prijatelje. Proglasili so Franca Taha za vrinjenca, ki se je utihotapil med nje, in vložili ugovor proti prodaji in načinu vpepljevanja. Tahi se ni umaknil kar tako, ker ima kot star bojevnik vplivne sorodnike in pokrovitelje. Po brezuspešnih ugovorih se je razvila med njimi in vdovo Uršulo strašna borba za gospodarstvo na Susedgradu. Skoraj vsa zapadna Slavonija se je razdvojila na dva tabora. Na Tahovi strani so bili: ban Erdedi, mogočni rodbini Alapičev in Keglevičev. Z Uršulo in njenim sorodstvom (Heningovci) so potegnili Ambrož Gregorijanec s svojim sinom Štefanom, Sekelji v Krapini in še knez Nikola Zrinski. In kakor velikaši se je razdvojilo tudi nižje plemstvo na Tahijeve in Heningovce. (Dalje sledi.)

»Oba«, je odgovoril glasno vojak, misleč, da je to tretje vprašanje.

Kralj je osupnil, kajti ni se mu še bilo pripetilo, da bi ga kdo vprilo vse vojske imel za norca. Vprašal je pa vojaka še več kaj, a ni dobil odgovora in na posled je ta izjavil po francosko, da ne zna nemški. Zda se je pojavilo vse, kralj je bil zadovoljen in je rekel vojaku, naj mu zvesto služi.

Dobro priporočilo.

Zdravnik: »Kaj vam manjka pravzaprav?«
Žena: »Denarja, gospod doktor! Lepo prošim, dajte mi 100 Din in vsepovsod bom razglasila, kako hitro ste mi Vi pomagali!«